

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

Р І Ш Е Н Н Я

**щодо розгляду Верховною Радою України проекту Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів
(реєстр. № 6232 від 23 березня 2017 року)**

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет з питань правової політики та правосуддя додатково розглянув на своєму засіданні 03 жовтня 2017 року (протокол № 63) проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (реєстр. №6232) (далі - Законопроект).

Під час розгляду Верховною Радою України у другому читанні підготовленого Комітетом Законопроекту, народні депутати України висловили низку зауважень та застережень, які потребують додаткового опрацювання.

Зокрема, висловлено застереження щодо запропонованого Законопроектом порядку забезпечення гласності та відкритості судового процесу в частині можливих ризиків обмеження доступу до зали судових засідань людей, які бажають бути присутніми у відкритому судовому засіданні, а також можливої необґрунтованої заборони фотофіксації, відеозапису відкритого судового засідання.

Разом з тим, Комітет вважає за доцільне у запропонованих редакціях статті 9 Господарського процесуального кодексу України, статті 7 Цивільного процесуального кодексу України, статті 10 Кодексу адміністративного судочинства України додатково відобразити такі зміни:

- 1) у реченні «Особи, які бажають бути присутніми у судовому засіданні, допускаються до зали судових засідань за наявності вільних місць до початку судового засідання або під час перерви» слова «за наявності вільних місць» виключити;
- 2) Виключити речення «Суд може визначити місце в залі судового засідання, з якого мають проводитися фотозйомка, відеозапис»;

- 3) Виключити речення «У разі якщо суд дійде висновку, що фото-, кіно-, теле- чи відеозйомка, а також транслявання перебігу судового засідання по радіо і телебаченню, в мережі Інтернет заважають ходу судового процесу, суд може заборонити або обмежити їх проведення, про що постановляє вмотивовану ухвалу».

Окрім цього, Комітет вважає, що з метою єдиного застосування притаманних адміністративному процесу принципу презумпції вини відповідача та принципу офіційного з'ясування обставин варто вилучити положення Кодексу адміністративного судочинства України, якими передбачається обов'язок доказування позивачем факту порушення оскаржуваним нормативно-правовим актом його прав, свобод та інтересів, а також визначається право суду витребувати докази на підтвердження порушення оскаржуваними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень прав позивача.

Отже, пропонуємо вилучити:

- 1) Частину 5 статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України вилучити «Суд не може витребувати докази від позивача в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, окрім доказів на підтвердження порушення оскаржуваними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень прав позивача.»;
- 2) У частині четвертій статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України після слів «окрім доказів на підтвердження» слова «порушення оскаржуваними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень прав позивача» замінити на слова «обставин, за яких, на думку позивача, відбулося порушення його прав, свобод чи інтересів»;
- 3) друге речення частини другої статті 264 Кодексу адміністративного судочинства України «Обов'язок доказування факту порушення оскаржуваним нормативно-правовим актом прав, свобод та інтересів позивача покладається на позивача».

Комітет додатково пропонує внести зміни до статей 136 ГПК, 149 ЦПК, 149 КАС щодо розміру суми штрафу як заходу процесуального примусу. Зокрема, пропонується вдвічі зменшити суми штрафу, визначеного частинами першою та другою статті 136 Господарського процесуального кодексу України), а також зменшити суми штрафу, визначеного частиною першою статті 149 Цивільного процесуального кодексу України та частиною першою статті 149 Кодексу адміністративного судочинства України до «від 0,3 до трьох» розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Також, задля забезпечення вимог верховенства права та уніфікації термінології, Комітет додатково пропонує передбачити:

- 1) рішення суду повинно ґрунтуватись на засадах верховенства права;
- 2) забезпечення захисту персональних даних осіб з одночасним гарантуванням належного доступу до судових рішень;

- 3) по всьому тексту Господарського процесуального кодексу України слова «особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про...» виправити на формулювання «особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, інтереси та (або) обов'язки»;
- 4) по всьому тексту Цивільного процесуального кодексу України та Кодексу адміністративного судочинства України слова «особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про...» виправити на формулювання «Особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи, інтереси та (або) обов'язки».

Під час розгляду Законопроекту у другому читанні, за наполяганням народних депутатів України проведено обговорення врахованих головним комітетом поправок з наступним голосуванням щодо їх прийняття, виключення в цілому чи частини.

Комітет рекомендує повернутись до врахованих Комітетом, але поставлених на підтвердження і не підтриманих Верховною Радою України, таких поправок:

- 1) до розділу I Законопроекту (Господарського процесуального кодексу України): 191, 297, 523, 771, 832, 936, 1189;
- 2) до розділу II Законопроекту (Цивільного процесуального кодексу України): 1018, 1019;
- 3) до розділу III Законопроекту (Кодексу адміністративного судочинства України): 396, 861;
- 4) до Розділу IV Законопроекту (Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів): 156, 173, 241, 252, 278, 281, 297, 354, 375, 456, 542, 543, 549, 559, 595, 109 з обов'язковим врахуванням:
 - абзац другий частини першої статті 219 КПК викласти в такій редакції: «Строк досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить :
 - 1) шість місяців – у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку;
 - 2) дванадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості;
 - 3) вісімнадцять місяців – у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину»;
 - частину першу статті 294 КПК викласти у такій редакції: «1. Якщо досудове розслідування злочину або кримінального проступку до моменту повідомлення особі про підозру неможливо закінчити у строк, зазначений у абзаці другому частини першої статті 219 цього Кодексу, вказаний строк може бути неодноразово продовжений слідчим суддею за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором на строк, встановлений пунктами 1-3 частини другої статті 219 цього Кодексу»;

- пункт 9 частини першої статті 303 КПК викласти в такій редакції «9) повідомлення слідчого, прокурора про підозру після спливу одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або двох місяців з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину, але не пізніше закриття прокурором кримінального провадження або звернення до суду із обвинувальним актом - підозрюваним, його захисником чи законним представником»;

5) до розділів V і VI Законопроекту (Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів): 34, 36, 40, 42, 48.

Також, поставлено на підтвердження та не підтримано внесені суб'єктами права законодавчої ініціативи пропозиції, якими на виконання пункту 2 Постанови Верховної Ради України «Про особливості процедури розгляду проекту Закону України про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 20 червня 2017 року № 2101-VIII (далі – Постанова № 2101-VIII) доповнено розділи Законопроекту відповідними прикінцевими та перехідними положеннями, що фактично створює нову структуру Законопроекту.

Комітет звертає увагу, що внаслідок неприйняття Верховною Радою запропонованих редакцій відповідних прикінцевих та перехідних положень до розділів Законопроекту в його тексті виникнуть прогалини, які виключають можливість застосування норм Законопроекту після його остаточного прийняття та набрання ним чинності.

З огляду на зазначене, а також беручи до уваги положення частини 6 статті 121 Регламенту Верховної Ради України, Комітет наполегливо рекомендує проводити голосування щодо прийняття в цілому Законопроекту одночасно з врахуванням вимог Постанови № 2101-VIII щодо структури Законопроекту. Зокрема, в частині:

доповнення Розділу 1 Законопроекту – Господарського процесуального кодексу України окремими Прикінцевими та Перехідними положеннями (розділи X та XI) у попередньо запропонованій Комітетом редакції (поправка 1251);

доповнення Розділу 2. Законопроекту - Цивільного процесуального кодексу України окремими Прикінцевими та Перехідними положеннями (розділи XII та XIII) у попередньо запропонованій Комітетом редакції (поправка 1335);

доповнення Розділу 3. - Кодексу адміністративного судочинства України окремими Прикінцевими та Перехідними положеннями (розділи VI та VII) у попередньо запропонованій Комітетом редакції (1100);

доповнення Розділу 4. - Внесення змін до деяких законодавчих актів параграфами 2 і 3 у попередньо запропонованій Комітетом редакції (поправка 547) із зазначенням, що підпункти 10-1 – 10-20, 26-2 пункту 7 параграфу 1 (зміни до КПК України, передбачені поправками 109, 173) вводяться в дію через три місяці після набрання чинності цим Законом, не мають зворотньої дії в часі та

застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін.

доповнення Розділу 5. Внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» параграфом 2 у попередньо запропонованій Комітетом редакції (поправка 56);

доповнення Розділу 5. Внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Розділом VI, яким визначається набрання чинності положеннями Законопроекту (поправка 64).

У випадку, якщо пропозиція Комітету щодо конкретних, що стосуються окремих прикінцевих і перехідних положень до розділів Законопроекту, не отримає підтримки Верховної Ради України, Комітет просить, з метою уникнення прогалин в законодавчому врегулюванні процедури набрання чинності Законопроектом, прийняти Законопроект з єдиними прикінцевими та перехідними положеннями.

За результатами опрацювання тексту Законопроекту редакційним підрозділом Апарату Верховної Ради було запропоновано цілу низку редакційно уточнюючих змін, які за браком часу, не були відображені в підготовлених Комітетом таблицях.

Так, пропонується врахувати редакційно уточнюючі зміни запропоновані редакційним підрозділом Апарату Верховної Ради, зокрема слова «приймати участь» замінити на слова «брати участь»; слово «подача» замінити на слово «подання»; слово «доход» на слово «дохід»; слова «ніякий доказ» замінити на слова «жоден доказ»; слова «комусь із суддів» замінити на «одному із суддів»; слова «приходить до висновку» замінити на «доходить висновку»; слова «завдана шкода» замінити на слова «заподіяна шкода»; слова «за виключенням» замінити словом «крім»; слова «по відношенню до» замінити на слово «стосовно»; тощо.

Комітет звертає увагу щодо необхідності врахування оголошених 7 вересня 2017 року на початку розгляду Законопроекту Головою Комітету окремих уточнюючих правок, які схвалені Рішенням Комітету від 10 липня 2017 року, проте технічно не відображені у Порівняльних таблицях до 2 читання до Законопроекту:

- 1) У Порівняльній таблиці до розділу I проекту Закону потрібно врахувати поправку 246 та замінити слово «державні» на слово «публічні»;
- 2) У Порівняльній таблиці до розділу I проекту Закону потрібно частково врахувати поправку 256 та замінити слово «державні» на слово «публічні»;
- 3) У Порівняльній таблиці до розділу II проекту Закону потрібно врахувати поправку 1167 та частину 7 статті 395 доповнити фразою: «Вказана ухвала надсилається скаржнику та учасникам справи, яким додається копія касаційної скарги та доданих до неї документів»;
- 4) У пункт 26 §1 розділу IV проекту Закону "Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного

процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів" викласти у такій редакції:

«26. У статті 44 Закону України «Про Конституційний Суд України» (від 13.07.2017 № 2136-VIII):

1) друге речення частини третьої викласти у такій редакції:

«Кандидат на посаду керівника Секретаріату повинен мати вищу юридичну освіту та відповідати кваліфікаційним вимогам, передбаченим Законом України «Про державну службу» для осіб, які претендують на зайняття посади державної служби категорії «А»;

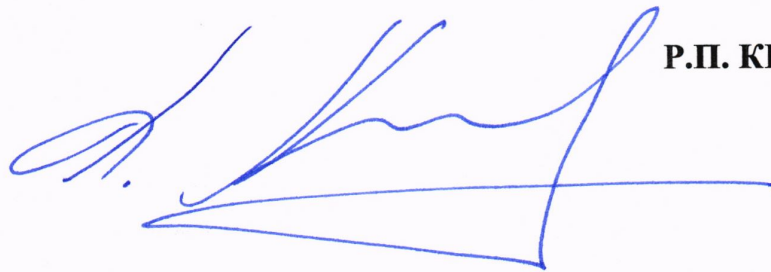
2) частину сьому викласти у такій редакції: «7. Розмір посадового окладу державних службовців, інших працівників Секретаріату, працівників патронатних служб встановлюється у розмірі посадового окладу відповідних посад апарату Верховного Суду з коефіцієнтом 1,25.»

Комітет з питань правової політики та правосуддя вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів (реєстр. №6232), прийняти в другому читанні та в цілому з урахуванням пропозицій викладених Комітетом у цьому Рішенні, а також у разі прийняття Законопроекту як Закону доручити Комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити редакційне та техніко-юридичне доопрацювання його тексту.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Князевича Р.П.

Голова Комітет

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a complex, stylized shape. The signature is positioned between the text 'Голова Комітет' on the left and 'Р.П. КНЯЗЕВИЧ' on the right.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ